

PUOLIVÄLIRIIHEN ABC

KESKUSKAUPPAKAMARIN TAVOITTEET HALLITUKSEN PUOLIVÄLIRIIHEEN

Hallituksen puoliväliriihestä tarvitaan päätöksiä rakenteellisista uudistuksista, joilla vahvistetaan työllisyyttä ja julkista taloutta sekä mahdollistetaan tuleva kasvu. Samalla koronakriisistä pahiten kärsivien yritysten yritysکوhtaisen tuen enimmäismäärää on nostettava, jotta konkurseilta ja työttömyydeltä vältytään. Yhteiskunnan mahdollisimman nopean avautumisen eteen on tehtävä kaikki mahdollinen.

Pitkittänyt koronakriisi kurittaa edelleen taloutta ja moni yritys on ahdingossa. Vaikka vuoden takaiset pahimmat pelot eivät talouden osalta toteutuneet, on tilanne kokonaisuutena heikko. Yhteiskunta on saatava auki mahdollisimman nopeasti, jotta mahdollisimman moni työpaikka säilyy ja yritysten tappiot minimoidaan. Avainasemassa ovat rokotukset.

Suomella oli jo ennen koronaepidemiaa merkittäviä rakenteellisia ongelmia, jotka hidastavat Suomen tulevaa kasvua: julkisen talouden velkaantuminen, väestön ikääntyminen, liian matala työllisyysaste, muita Pohjoismaita heikompi tuottavuuskehitys, maailman jäykimpiin kuuluvat työmarkkinat (WEF:n vertailu) sekä OECD-maiden kireimpiin kuuluva kokonaisveroaste.

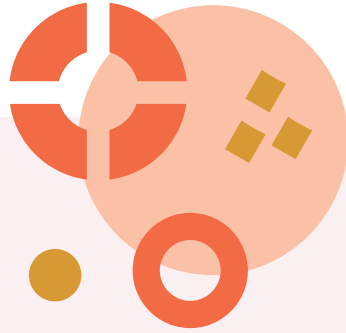
Kasvu-uralle pääsy edellyttää, että rakenteellisiin ongelmiin tartutaan ja että yritysten, yrittäjyyden ja yksityisten investointien kannusteet ovat kunnossa ja että Suomessa on kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö.

PÄÄTÖKSET, JOITA AKUUTIN KRIISIN HOITO VAATII

1 YRITYSTEN KUSTANNUSTUKI: YRITYSKOHTAISTA ENIMMÄISMÄÄRÄÄ ON NOSTETTAVA

Yritysten koronakärsimys ei ole ohi. Koronavirusepidemia on kohdellut yrityksiä ja yrittäjiä hyvin eriarvoisesti. Pahiten kärsineitä aloja ovat olleet matkailu- ja ravintola-ala, luovat alat, tapahtuma-ala sekä henkilöliikenne. Konkurssin uhka yrityksissä on suuri. Kauppakamareiden kyselyiden mukaan lähes neljännos yrityksistä arvioi konkurssin riskin nousseen merkittävästi koronakriisin takia. 45 prosenttia yrityksistä on tarvinnut kriisin aikana ylimääräistä rahoitusta ja 12 prosentilla yrityksistä on ollut vaikeuksia rahoituksen saamisessa. Työllisyyden, kasvun ja koko yhteiskunnan hyvinvoinnin näkökulmasta, yritykset on autettava akuutin koronakriisin yli ja konkurssit on estettävä.

- Kustannustuen yritys kohtaista enimmäismäärää on nostettava merkittävästi nykyisestä. EU:n valtiontukisääntelyn SEUT artiklan 107 (2) (b) perusteella yksittäisen yrityksen tukeminen on mahdollista 10 miljoonaan euroon asti. Suomessa myönnettävä kustannustuki on huomattavasti pienempi kuin muissa Pohjoismaissa. Tämä heikentää suomalaisten yritysten kilpailukykyä suhteessa verrokkimaihin kuten Ruotsiin. Erityisesti tämä valinta on kohdellut huonosti suuria yrityksiä, jotka ovat myös merkittäviä työllistäjiä.
- Kustannustuen neljäs hakukierros on valmisteltava pikaisesti korvaamaan nykyisten rajoitustoimien aiheuttamia haittoja yrityksille.
- Valmistelussa oleva tapahtumatakuu on ulotettava koko ympäri- vuotisesti toimivalle tapahtuma-alalle, ei pelkästään kesätapahtumille. Tapahtumatakuu on kohdennettava vähintäänkin kaikille vuonna 2021 järjestettävälle tapahtumille ja sen yritys kohtaista enimmäismäärää on nostettava. Erityistä huomiota on kiinnitettävä messu- ja kongressitapahtumiin, joilla on suuri yhteiskunnallinen merkitys talouden elvyttäjänä ja työllistäjänä. Nämä tapahtumat keräävät yhteen laajoja yritysverkostoja vaihtamaan tietoa ja osaamista sekä luomaan uutta kasvua. Monissa muissa Euroopan maissa yritystapahtumille on kohdennettu merkittävää suoraa tukea niiden keskeisen yhteiskunnallisen roolin vuoksi.
- Ravintoloiden lisäksi myös tapahtuma-alalle on korvattava elinkeinovapauden rajoittaminen ja valmisteltava erillinen tuki.
- Exit-strategian valmistelun yhteydessä yrityksille tulee valmistella kustannustuen rinnalle vastikkeellisia tukimuotoja kasvun vauhdittamiseksi.

2 YHTEISKUNTA AUKI TEHOKKAALLA ROKOTTAMISELLA

Rokotukset ovat keskeisimmässä asemassa yhteiskunnan mahdollisimman nopeassa avautumisessa.

- Rokotusjärjestystä on muutettava pikaisesti ja rokotuksia painotettava pahimmille epidemia-alueille. Rokotusjärjestyksessä on myös huomioitava seuraavassa vaiheessa yhteiskunnan toimivuuden kannalta kriittiset ammattiryhmät.
- Työterveys on otettava laajasti mukaan rokotuksiin. Rokotuksia tulee kohdentaa suoraan työterveyshuollolle ilman, että kunnat toimivat välikäsinä.
- EU:n yhteinen digitaalinen todistus on erittäin tärkeä, mutta lisäksi tarvitaan pikaisesti myös kansallinen rokotustodistus, jonka avulla pystytään avaamaan tapahtuma-ala ja ravintolat mahdollisimman pian mahdollisimman suurelle joukolle suomalaisia. Tämä lyhentäisi lomautuksia ja tukisi työllisyyttä sekä estäisi mahdollisia yritysten konkurssseja.

3 EXIT-STRATEGIA RAJOITUSTEN MAHDOLLISIMMAN NOPEAKSI PURKAMISEKSI JA YHTEISKUNNAN AVAAMISEKSI

Hallituksen julkaiseman rajoitusten purkamiseen kohdistuvan exit-strategian lisäksi tarvitaan analyttisempi, eri talouden toimialoille kohdistuva suunnitelma siitä, kuinka yhteiskunta saadaan avattua ja talous käännettyä kasvuun.

KESKUSKAUPPAKAMARIN 100 000 LISÄTYÖLLISEN TYÖLLISYYSPAKETTI

Hallituksen puoliväliriihessä tarvitaan työllisyyttä lisääviä päätöksiä. Koronakriisin edelleen heikentämää julkista taloutta on vahvistettava työllisyysastetta nostamalla. Keskuskauppakamarin lista pitää sisällään toimenpiteitä, jotka toteuttamalla voidaan saavuttaa 100 000 lisätyöllisen vaikutus.

Hallitus muutti alkuperäistä työllisyystavoitettaan syyskuun 2020 budjettiriihessä ja on nyt sitoutunut tekemään hallituskauden aikana päätöksiä, joiden tavoitteena on saavuttaa 80 000 lisätyöllisen työllisyysvaikutukset vuoteen 2029 mennessä. Hallitus laskee päättäneensä tähän mennessä n. 31 000–36 000 lisätyölliseen johtavista toimista. Keskuskauppakamarin laskemien mukaan todellinen luku on noin 10 000 työllistä vähemmän.

Keskuskauppakamari ylläpitää sivuillaan työllisyystavoitelaskuria. Laskurin ja listan tähän mennessä tehdyistä työllisyyspäätöksistä löydät [täältä](#).

1 TOTEUTETAAN PAIKALLISEN SOPIMISEN KOKEILU, ELLEI PYSYVIIN RATKAISUIHIN PÄÄSTÄ

Työllisyysvaikutus 15 000

Ellei pysyviin ratkaisuihin paikallisessa sopimisessa päästä, tulisi paikallinen sopiminen sallia kolmen vuoden määräajaksi väliaikaisella lailla. Laki mahdollistaisi vapauden sopia toisin eli että työehtosopimuksien määräyksistä voitaisiin poiketa työnantajan ja henkilöstön keskinäisellä sopimuksella. Sopimusvapaus koskisi valtaosaa työehdoista, kuten palkkausta, työaikoja, lomautuskäytäntöjä tai takaisinottovelvoitetta. Jos työpaikalla ei haluta sopia paikallisesti, työehdoissa noudatettaisiin tes:iä. Tes:it toimisivat muutenkin sopimusvapauden perälautana. Paikallinen sopimus olisi irtisanottavissa kummankin osapuolen toimesta, jolloin palattaisiin tes:in käyttöön. Kokeilu koskisi sekä järjestäytyneitä että järjestäytymättömiä yrityksiä.

Paikallinen sopiminen lisäisi työllisyyttä, pysyvästi toteutettuna arviolta 15 000 lisätyöllisellä. Se parantaisi myös yritysten kansainvälistä kilpailukykyä, vahvistaisi julkista taloutta sekä mahdollistaisi tuottavuuden kasvua.

Lue lisää Keskuskauppakamarin mallista [täältä](#).

2 PORRASTETAAN JA LYHENNETÄÄN ANSIOSIDONNAISEN TYÖTTÖMYYS- TURVAN KESTO 300 PÄIVÄÄN

Työllisyysvaikutus 9 000

Porrastetaan ansiosidonnainen työttömyysturva ja lyhennetään sen kesto 300 päivään.

Työttömyysturvaa on tyypillisimmillään mahdollista saada 400 päivän ajan. Suurimmassa osassa Euroopan maita työttömyysturvan kesto on lyhyempi. Ruotsissa se on 300 päivää. Suomessa keskimääräinen työttömyysjakso on hieman yli 100 päivää ja liki 70 prosenttia työttömistä työllistyy ensimmäisen puolen vuoden aikana.

Lue lisää Keskuskauppakamarin mallista [täältä](#).

3 POISTETAAN ANSIOSIDONNAISEN TYÖTTÖMYYSTURVAN ELÄKETTÄ KARTUTTAVA MÄÄRÄ

Työllisyysvaikutus 15 000

Poistamalla ansioturvan eläkekarttuma olisi mahdollista kasvattaa työllisyyttä, parantaa työttömien yhdenvertaisuutta ja tasapainottaa julkista taloutta. Ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta kertyvä eläkekarttuma on viime vuosina ollut suuruudeltaan noin 700 miljoonaa euroa vuodessa. Sen sijaan peruspäivärahasta ei eläkettä kerry. Työttömät ovat siis tässäkin suhteessa eriarvoisessa asemassa. Lisäksi eläkkeen karttuminen heikentää työllistymisen kannusteita.

4 ALENNETAAN ANSIOTULOVEROTUSTA KAHDELLA PROSENTTIYKSIKÖLLÄ

Työllisyysvaikutus 10 000

Työllistämisen kynnystä nostaa Suomessa korkean työn verotuksen muodostama verokiila. Ansiotulojen verotus on Suomessa kansainvälisesti vertaillen kireää ja Suomen kokonaisveroaste on yksi OECD-maiden kireimmistä. Tilanteessa, jossa taloutemme tarvitsee kasvua ja lisää työtä, pitäisi veronkevennyksiä käyttää välineenä vahvistaa työllisyyttä ja lisätä yksityistä kulutusta.

Ansiotuloverotuksen keventäminen kautta linjan kahdella prosenttiyksiköllä olisi Keskuskauppakamarin mallin mukaan toteuttavissa kustannusneutraalisti. Hyvin maltillisilla oletuksilla kolmannes uudistuksesta rahoitaisi itse itsensä taloudellisen aktiviteetin lisääntymisen kautta. Pitemmällä aikavälillä itserahoitusaste voisi olla puolet. Puolet kustannuksista rahoitettaisiin siirtämällä verotuksen painopistettä erityisesti kulutuksen ja haittojen verottamiseen.

Lue lisää Keskuskauppakamarin mallista [täältä](#).

5 UUDISTETAAN ELÄKEJÄRJESTELMÄÄ

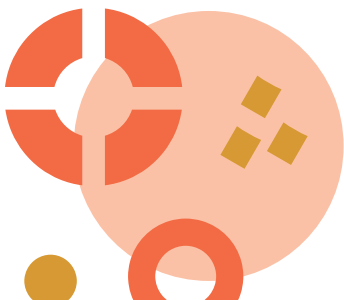
Suomessa ansiosidonnainen eläkejärjestelmä on valtava tulonjakokoneisto. Sen kautta kiertää vuosittain liki 30 miljardia euroa. Tuleviin eläkkeisiin korvamerkittyjä eläkevaroja on noin 200 miljardin euron verran. Suomen suurin sosiaaliturvakoneisto pitääkin sisällään useita uudistuskohhteita.

• Työkyvyttömyyseläke – Työllisyysvaikutus 10 000

Suomessa on noin 200 000 ihmistä työkyvyttömyyseläkkeellä. Suorat työkyvyttömyyseläkemenot ovat noin 2,5 miljardia euroa vuodessa. Suoraan kustannukseen ei ole laskettu mukaan menetettyä työpanosta. Suomessa työkyvyttömyyseläke myönnetään pysyväksi. Monissa muissa maissa siihen kohdistuu tarkempaa valvontaa tai työkyvyttömyyseläkkeet myönnetään määräaikaisiksi. Järjestelmän muuttamisella on saavutettavissa paljon työllisyysvaikutuksia, esimerkiksi ikääntyneiden erityissäännöksistä on luovuttava. Jo yksin tämä muutos toisi 3 700 lisätyöllistä.

• Varhennusvähennys tavoite-eläkeiän alittaville työttömyyskuukausille – Työllisyysvaikutus 12 000

Työttömyysturvajärjestelmän ja eläkejärjestelmän kannusteet on saatava linjaan. Eläkettä tulee pienentää varhennusvähennyksen verran, jos henkilö jää pois työelämästä ennen tavoite-eläkeikää.

6 MUUTETAAN AIKUISKOULUTUSTUKEA JA OPINTOTUEN TULORAJOJA JA YHDENMUKAISTETAAN TUKIKUUKAUDET TUTKINTOJEN KESTON KANSSA

Työllisyysvaikutus 5 000

Nostetaan opintotuen tulo rajoja merkittävästi nykyisestä. Yhdenmukaistetaan samalla tukikuukausien määrä tutkintojen keston kanssa.

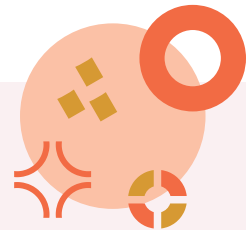
7 TOTEUTETAAN TYÖLLISYYTTÄ PARANTAVA PERHEVAPAAUUDISTUS

Työllisyysvaikutus 10 000

Hallituksen tulisi uudelleen pohtia perhevapaaudistusta, joka lisäisi työllisyyttä ja parantaisi sukupuolten tasa-arvoa. Keskeisessä roolissa työllisyysvaikutusten näkökulmasta on kodinhoidon tuen leikkaaminen. Tuen tulisi päättyä siinä vaiheessa, kun lapsi täyttää 18 kk.

Yllä listattujen toimien yhteenlaskettu työllisyysvaikutus: 86 000 lisätyöllistä

Lisäksi seuraavilla toimilla on vähintään 14 000 lisätyöllisen vaikutus, jolloin kokonaisuus on +100 000 lisätyöllistä.

8 LAAJENNETAAN KOTITALOUSVÄHENNYSTÄ

Kotitalousvähennyksen korvausaste tulisi korottaa määräaikaisesti 40 prosentista 70 prosenttiin. Tämä koskisi ennakoperintärekisteriin kuuluvalle yrittäjälle tai yritykselle maksettua työkorvausta. Kotitalouden työntekijälle maksettavasta palkasta tehtävän kotitalousvähennyksen osuutta tulisi samalla nostaa 15 prosentista 30 prosenttiin. Sivukulujen tulisi edelleen olla vähennyskelpoisia. Samalla kotitalousvähennyksen enimmäismäärä tulee palauttaa vuosien 2014–2019 tasolle 2 400 euroon vuodessa ja kotitalousvähennyksen 100 euron vuotuinen omavastuuosuus tulee vähintäänkin puolittaa.

Kotitalousvähennys alentaa työn teettämisen kustannuksia ja kasvattaa siten vähennyksen piirissä olevaa työtä. Esimerkiksi, korjausrakentamisen alalla, siivous- ja hoivapalveluissa kotitalousvähennys lisää kysyntää ja luo työtä. Kotitalousvähennys torjuu myös tehokkaasti harmaata taloutta.

9 KORJATAAN OSITTAINEN VANHUUSELÄKE

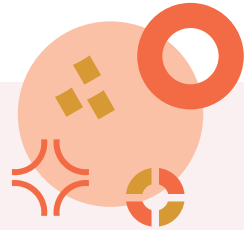
Työttömyysturvan ja osittaisen varhennetun vanhuseläkkeen yhdistäminen saattaa joissain tapauksissa tällä hetkellä johtaa työssäkäyntiä suurempiin ansioihin. Osittainen vanhuseläke aiheuttaa kannustinongelman työn teolle ja sen yhdistäminen työttömyysturvaan pitäisi kieltää.

10 LISÄTÄÄN OSAAMISPERUSTEISTA MAAHANMUUTTOA – ALKUVAIHEESSA VUOSITTAISEKSI TAVOITTEEKSI 30 000

Osaamiseen perustuva maahanmuutto on ikääntyvälle Suomelle kohtalonkysymys. Työ- ja koulutusperusteiselle maahanmuutolle tulisi asettaa määrälliset vuosittaiset tavoitteet. Toimenpiteet osaamisperusteisen maahanmuuton edistämiseksi tulisi mitoittaa tavoitteisiin.

Osaamisperusteista maahanmuuttoa tulisi vauhdittaa:

- Korjaamalla oleskelulupaprosessit sujuviksi. Käynnissä olevan automatisointi ja digitalisointihankkeen resurssit on turvattava ja hanketta on vauhditettava. Oleskelulupien käsittelyaikojen tavoitteena tulisi olla ensin kuukausi ja sitten 1–2 viikkoa.
- Laskemalla oleskelulupamaksut verrokkimaihin nähden kilpailukykyiselle tasolle.
- Houkuttelemalla lisää kansainvälisiä opiskelijoita esimerkiksi myöntämällä jokaiselle suomalaisesta korkeakoulusta valmistuneelle ulkomaalaiselle automaattisesti pysyvän oleskeluluvan.
- Poistamalla saatavuusharkinta.

ANSIOTULOVEROTUSTA KEVENNETTÄVÄ KAHDELLA PROSENTTIYKSIKÖLLÄ

Tarvitaan nopeita ja vaikuttavia keinoja, joilla palkansaajien ostovoimaa ja siten yksityistä kysyntää voidaan vauhdittaa. Keskuskauppakamari ehdottaa käytettävissä olevien tulojen kasvattamista verotuksen keinoin keventämällä ansiotuloverotusta kautta linjan noin kahdella prosenttiyksiköllä. Vuoden 2019 luvuilla tämä tarkoittaisi arviolta kahden miljardin euron kevennyksiä. Koronaviruspandemian takia laskeneiden palkkojen takia todellinen summa olisi tätä huomattavasti pienempi.

Ansioiden verotuksen määräaikainen alentaminen on hyvää suhdannepolitiikkaa. Ansiotuloverotuksen muutokset on mahdollista saattaa voimaan nopealla aikataululla. Lisäksi veronalennusten välitön kohdennus on selvillä. Kolmanneksi ihmiset kuluttavat suurimman osan kasvaneista tuloistaan, mikä parantaa elvytyksen tehokkuutta mm. työllisyyttä kasvattaen.

Keskuskauppakamarin ansiotuloverouudistus toteutetaan keventämällä valtion alinta sekä ylintä tuloveroasteikkoa kahdella prosenttiyksiköllä sekä yhdistämällä kunnallisverotuksen ansiotulovähennys valtionverotuksen työtulovähennykseen.

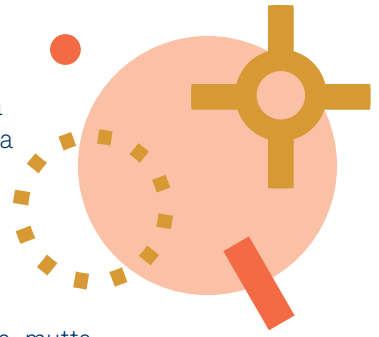
Uudistus vaikuttaisi noin 2,6 miljoonan henkilön tulotasoon, keskimäärin noin 800 euroa vuodessa. Samoin kuin koronaviruspandemia, toimenpide olisi siis koko kansantaloutta läpikleikkaava.

KUINKA TULOVEROTUKSEN KEVENTÄMINEN RAHOITETAAN?

Suhdannepoliittisena elvytystoimena toimenpide rahoitettaisiin lisävelanotolla.

Vaikutus pitkän aikavälin kestävyysvajeeseen olisi pieni johtuen velanoton määräraikaisuudesta.

Suomen kireän verotuksen takia toimenpide olisi rakennepoliittisista syistä kannattavaa muuttaa pysyväksi. Tällöin uudistuksen rahoitus tulisi koostua seuraavista osatekijöistä.

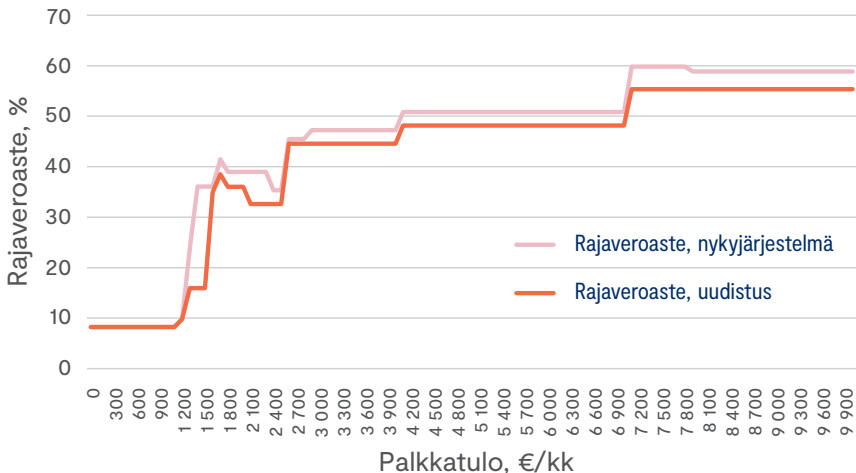
Hyvin maltillisilla oletuksilla kolmannes uudistuksesta rahoittaisi itse itsensä taloudellisen aktiiviteetin lisääntymisen kautta (nk. dynaamiset vaikutukset). Pitemmällä aikavälillä ja realistisemmilla, mutta edelleen maltillisilla oletuksilla itserahoitusaste voisi olla puolet.

Puolet kustannuksesta rahoitettaisiin siirtämällä verotuksen painopistettä erityisesti kulutuksen ja haittojen verottamiseen.

Uudistuksen tuloja vähentävät vaikutukset kuntasektorille tulisi kompensoida täysimääräisesti.

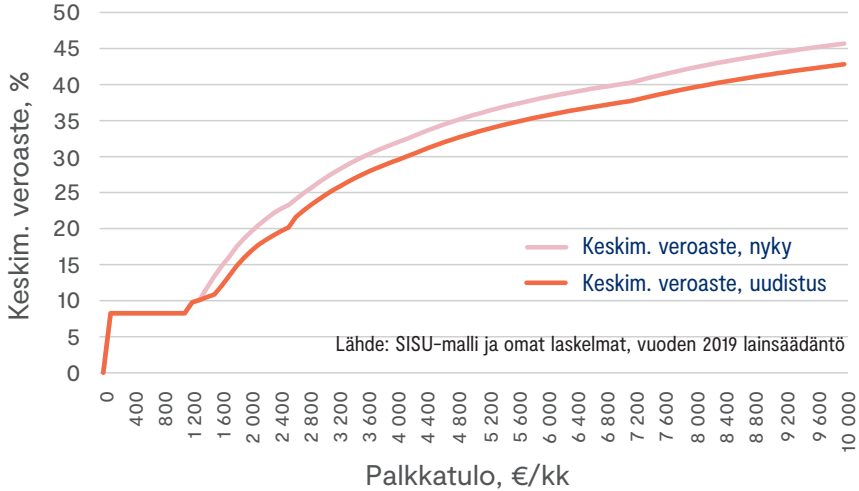
Uudistuksen seurauksena Suomen kokonaisveroaste alenisi arviolta 0,9 prosenttiyksikköä vuoden 2019 luvuilla, mikä nostaisi Suomen työllisyyttä ja nostaisi ihmisten elintasoa.

Rajaveroaste nyt ja uudistuksen jälkeen

Lähde: SISU-malli ja omat laskelmat, vuoden 2019 lainsäädäntö

Keskimääräinen veroaste nyt ja uudistuksen jälkeen

Rajaveroaste ja keskimääräinen veroaste nykymallissa ja tässä kirjoituksessa käsitellyn uudistuksen jälkeen.

Palkka, €/kk	Raja-veroaste, nyt	Raja-veroaste, uudistus	Keskim. veroaste, nyt	Keskim. veroaste, uudistus	Ero käytettävissä olevissa tuloissa, %	Ero käytettävissä olevissa tuloissa, €/kk
1 000	8 %	8 %	8 %	8 %	0 %	0 €/kk
1 400	36 %	16 %	12 %	10 %	1,3 %	18 €/kk
2 600	45 %	45 %	24 %	22 %	2,5 %	64 €/kk
2 900	47 %	45 %	26 %	24 %	2,4 %	68 €/kk
4 100	51 %	48 %	32 %	30 %	2,5 %	101 €/kk
7 100	60 %	55 %	40 %	38 %	2,5 %	181 €/kk
10 800	57 %	55 %	47 %	44 %	2,9 %	317 €/kk

Lähde: Omat laskelmat.

Sektorikohtainen lajittelu, milj. euroa

Valtio	Kunta	Kirkko	Kela (sairausvakuutus)	Pääomaverot	Yht.
-1 430	-612	-29	+8	-5	2 068

Uudistuksessa muuttuvat verotuksen parametrit

Parametri	Nykymallin arvo	Uudistuksen jälkeinen arvo
Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys <i>Enimmäismäärä</i>	3 570 €	0 €
Työtulovähennys <i>Karttumaprosentti</i> <i>Enimmäismäärä</i> <i>Poistumaprosentti</i>	12,2 % 1 630 € 1,72 %	19 % 3 000 € 0 %
Valtion veroasteikko <i>Alin prosentti</i> <i>Ylin prosentti</i>	6 % 31,25 %	4 % 29,25 %

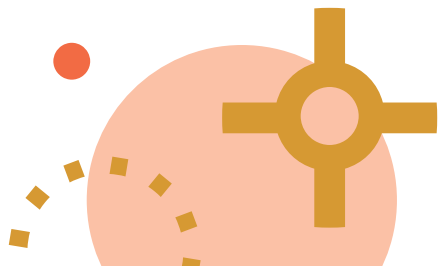
PIKAISIA TOIMIA SUOMEN KILPAILUKYVYN PARANTAMISEKSI

LIIKENNE

1 VARMISTETAAN VÄYLÄVERKON KUNNOSSAPITO JA KEHITTÄMINEN

Väyläverkon kunnolla ja logistiikan kustannuksilla on suuri merkitys suomalais-ten vienti- ja tuontiyritysten kilpailukyvyille. Olemassa oleva infra on pidettävä hyvässä kunnossa ja korjausvajetta on kurottava umpeen. Vaikeasta taloustilanteesta huolimatta Suomen on myös pystyttävä investoimaan olemassa olevan infran ylläpitoon ja kehittämiseen, niin että teollisuuden kuljetukset ja ihmisten liikkuminen pystytään turvaamaan. 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman on oltava riittävän kunnianhimoinen rahoituksen osalta.

- Perusväylänpidon vuosittaisen rahoitustason oltava 1,4 miljardia euroa vuodessa ja kehittämisinvestointien 600 miljoonaa euroa vuodessa.
- Suurista ratahankkeista tarvitaan selkeät päätökset, joiden avulla mahdollistetaan myös täysimääräinen EU-rahoituksen hyödyntäminen Verkojen Eurooppa 2 (CEF) rahoitus-instrumentista.

2 LOGISTIIKAN KUSTANNUKSIA EI TULE NOSTAA KANSALLISIN PÄÄTÖKSIIN – LUOVUTAAN MERENKULUN VÄYLÄMAKSUSTA

Suomi sijaitsee syrjässä kansainvälisiltä markkinoilta ja suomalaisten yritysten logistiset kustannukset ovat verokkimaihin verrattuna korkeat. Kansallisia ratkaisuja tulee välttää aloilla kuten merenkulku ja lentoliikenne, mitkä kilpailevat globaaleilla markkinoilla. Näillä sektoreilla tehtävät päätökset on sidottava vähintäänkin EU-tason ratkaisuihin tasapuolisen kilpailuasetelman takaamiseksi.

Erityisesti Suomen riippuvuus merikuljetuksista on suuri. Merenkulun väylämaksu rasittaa vientiä, tuontia ja kauttakulkuliikennettä. Väylämaksuilla on myös vaikutusta Suomen kauttakulkuliikenteeseen, reitti Suomen kautta ei ole kilpailukyinen verrattuna muihin Itämeren maihin. Nykymuotoisena väylämaksu myös hidastaa meriliikenteen tehostamista ympäristöystävällisempään suuntaan koska jokainen satamakäynti merkitsee uutta väylämaksua myös suomalaisesta satamasta suomalaiseen satamaan.

Osana liikenteen vähähiilistämistä on panostettava toimiin, joilla on todellista vaikutusta liikenteestä aiheutuvien päästöjen vähentämiseen ja ratkaisuihin on panostettava EU-lainsäädännön kehittämiseen, että suomalaisilla yrityksillä on tasapuolinen ja kilpailukykyinen asema muiden EU-maiden toimijoiden rinnalla.

- **Merenkulun väylämaksusta tulisi luopua kokonaan. Väylämaksu lankeaa erityisesti vientiyrityksille ja lisää yritysten logistisia kustannuksia.**
- **Lentoliikenteen viherryttämisen osalta lentoliikenteen uusituvien polttoaineiden jakeluelvoitteen osalta on vaikutettava EU-tason ratkaisuun ja luovuttava hallitusohjelman kirjauksesta jakeluelvoitteesta vuodelle 2030. Myös kansallisen lentoveron osalta on tärkeää pidättäytyä kansallisista velvoitteista.**
- **Liikenteestä perittävät verot ja maksut eivät saa muodostua ympäristötoimiksi sinällään.**

3 LISÄTÄÄN TKI-PANOSTUKSIA LIIKENNEALAN DIGITALISOINTIIN

Digitaaliset liikenteen ratkaisut ovat osa ratkaisua liikenteen päästöjen vähentämiseen. Liikenteen digitaalisille ratkaisuille on myös kasvava kysyntäpotentiaali kansainvälisesti. Vauhdittamalla liikenteen ja liikkumisen digitalisaatiota sekä liiketoimintaratkaisujen kehittämistä ja skaalautumista kansallisesti luomme pohjaa myös työpaikoille, kasvulle ja viennille.

- Panostetaan liikennealan tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin pitkäjänteisesti osana kansallista innovaatio- ja tutkimusrahoitusta.
- Vauhditetaan liikenteen kotimarkkinoita turvaamalla kilpailu- ja innovaatio-oikeudet yksityisten ja julkisten toimijoiden välillä. Taloudellisesti menestyvät liikennemarkkinat luovat pohjaa yritysten kestävämmille ja vihreämmille ratkaisuille.

MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN

4 VARMISTETAAN, ETTÄ MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN UUDISTUS SUJUVOITTA KAAVOITUSTA

Loppusuoralla olevassa maankäyttö- ja rakennuslainuudistuksessa on kiinnitettävä huomiota kaavoituksen sujuvoittamiseen ja asuntomarkkinoiden toimivuuteen. Suomen asunto- ja työmarkkinat eivät kohtaa riittävällä tavalla. Asuntojen hinta kasvukeskuksissa ja erityisesti pääkaupunkiseudulla estää työvoiman liikkuvuutta siellä missä tarjonta työpaikoista olisi suurin.

- Otetaan sähköinen, yhden luukun asiointi käyttöön kaavoitusprosessin kaikissa vaiheissa.
- Vahvistetaan maan- ja kiinteistönomistajien aloiteoikeutta kaavoituksessa.
- Säädetään kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyviin valitusprosesseihin enimmäisaika.

5 SUJUVOITETAAN OSAKEYHTIÖLAKIA – HELPOTETAAN YRITYSTEN HALLINNOLLISTA TAAKKA

Osakeyhtiölain muutostarpeista valmistui loppukesällä 2020 VN TEAS –selvitys, jossa esitetään joukko konkreettisia ja nopeasti toteutettavia muutosehdotuksia, joiden toteuttamistarpeesta vallitsee lisäksi laaja yhteisymmärrys. Näillä ehdotuksilla voidaan sujuvoittaa osakeyhtiöiden sääntelyä ja helpottaa yritysten hallinnollista taakkaa. Toteutetaan nämä toimenpiteet viipymättä.

6 KEVENNETÄÄN TILINTARKASTUSSÄÄNTELYÄ

Nostetaan lakisääteisen tilintarkastuksen rajoja niin, että kirjanpitolain mukaiset mikroyritykset rajataan tilintarkastusvelvollisuuden ulkopuolelle. Tilintarkastusvelvollisuuden raja-arvot olisivat rajojen noston jälkeenkin Suomessa varsin alhaiset verrattuna useimpiin EU-maihin.

On selvää, että tilintarkastus on tärkeää ja yrityksiä hyödyttävää toimintaa. Rahoittajat yleensä edellyttävät tilintarkastusta ennen rahoituksen myöntämistä. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että tilintarkastus pitäisi säätää pakolliseksi mikroyrityksille. Jos mikroyrityksellä on kapea omistus pohja eikä sillä ole ulkopuolisen rahoituksen tarvetta, sillä voi olla perusteltu syy lähteä siitä, että tilintarkastus on sen olosuhteissa tarpeetonta. Yrityksen harkintaan voi vaikuttaa esimerkiksi se, onko kirjanpito hoidettu tilitoimistossa. Mikroyrityksellä tulee olla mahdollisuus itse ratkaista, tarvitseeko se tilintarkastajaa.

VEROTUS

7 MAHDOLLISTETAAN VEROTAPPIOIDEN VÄHENTÄMINEN AIKAISEMPIEN VUOSIEN VOITOISTA (TAX LOSS CARRY-BACK)

Monet koronakriisin vuoksi tappiutilanteeseen joutuneet yritykset ovat maksaneet veroa voitoistaan vuodelta 2019. Verotappiot kriisivuosilta 2020–2021 tulisi poikkeuksellisesti pystyä vähentämään näistä aikaisemmista verovuoden 2019 voitoista. Tämä tappiontasauksen aikaistaminen tukisi yritysten liiketoiminnan uudelleenkäynnistysvaihetta kriisin jälkeen. Toimenpide kohdistuisi pelkästään niihin yrityksiin, joiden toiminta on ollut kannattavaa vuonna 2019, mutta jotka ovat kärsineet tappioita koronakriisin johdosta vuosina 2020–2021. Pysyvänä mahdollisuutena verotappioiden vähentäminen aikaisempien vuosien voitoista toisi joustavuutta esimerkiksi äkillisiin suhdannekuoppiin.

YRITYSTEN ITSESÄÄNTELY

8 UUDISTETAAN VÄLIMIESMENETTELYLAKI

Välimiesmenettelylaki tulisi uudistaa kansainvälisten käytänteiden mukaiseksi. Parhaiden kansainvälisten käytänteiden mukainen välimiesmenettelylaki edistäisi tehokasta oikeudenhoitoa, parantaisi kansainvälistä kilpailukykyä, lisäisi palveluvientiä ja hyödyttäisi koko yhteiskuntaa.

Puoliväliriihessä välimiesmenettelylain uudistamiselle tulisi kohdentaa yhden henkilötyövuoden verran resursseja.

9 LISÄTÄÄN RESURSSIJA AINEETTOMIEN OIKEUKSIEN LAINSÄÄDÄNNÖN VALMISTELUUN

Suomi valmistautuu parhaillaan suuntaamaan merkittäviä summia tutkimukseen ja innovaatioihin esimerkiksi Suomen kestävä kasvun ohjelman kautta. Jos aineettomia oikeuksia (IPR) koskevaa lainsäädäntöä ei pidetä ajan tasalla, vaikeutuu innovaatioiden suojaaminen ja hyödyntäminen kotimaassa. Vaarana on, että aineettoman omaisuuden suojaaminen siirtyy ulkomaille. Aineettomien oikeuksien lainsäädännön valmisteluun on lisättävä resursseja. Ministeriöiden aineettomia oikeuksia hoitavilla virkamiehillä tulee olla osaamista juuri IPR-ky-symyksistä ja ennen kaikkea heitä tulee olla riittävästi. Tilanteen korjaamiseksi tulisi puoliväliriihessä kohdentaa lisäresursseja työ- ja elinkeinoministeriöön kaksi henkilötyövuotta.

